

Реалізація компетентнісного підходу до організації самостійної роботи студентів, на думку багатьох фахівців, може бути здійснена при дотриманні таких умов: забезпеченні мотивації ставлення студентів до самостійної роботи через розвиток їхньої внутрішньої, зовнішньої і процесуальної мотивації; проектуванні навчальних курсів як системи професійно орієнтованих завдань; методичному оснащенні навчальної діяльності студентів з використанням можливостей телекомунікаційних технологій; забезпеченні контролю за самостійною роботою студентів на основі моніторингу процесу професійного становлення особистості майбутнього фахівця.

Факторами, що сприяють активізації самостійної роботи студентів, є корисність виконуваної роботи (участь студентів у творчій, науково-методичній діяльності під керівництвом викладача); участь в олімпіадах з навчальних дисциплін; використання мотивуючих факторів контролю знань (накопичувальних оцінок, рейтингу, тестів, нестандартних екзаменаційних процедур); заохочення студентів за успіхи в навчанні і творчій діяльності (стипендії, преміювання); індивідуалізація усіх видів навчальних завдань, постійне їхнє оновлення. Мотиваційним фактором у навчальній роботі, в тому числі самостійній, є особистість викладача, який є прикладом для студента як професіонал, творча особистість.

Ефективність організації самостійної роботи студентів може визначатися такими критеріями: зміст самостійної роботи пов'язаний з формуванням компетенцій; самостійна робота цілеспрямована, контрольована як студентами, так і викладачами; завдання диференційовані і варіативні; використовується кредитно-залікова система, що включає до себе накопичувальну систему оцінювання самостійної роботи студентів; самостійна робота студентів забезпечена інформаційно-методичними засобами і матеріалами.

Посилення ролі самостійної роботи студентів передбачає принциповий перегляд організації навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти, який повинен будуватися так, щоб розвивати мотивацію до пізнавальної роботи, формувати у студента здатності до саморозвитку, творчого застосування отриманих знань, адаптацію до професійної діяльності в сучасному світі.

І. В. Токмакова

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ГУРТКАХ

Правильно організована самостійна робота студентів має величезне освітнє і виховне значення. Вона є визначальною умовою у досягненні високих результатів у навчанні, формуванні моральних якостей; служить

головним шляхом перетворення отриманих знань у переконання і навички, виступає важливим чинником у розвитку вміння учитися, займатися самоосвітою і, отже, бути як засобом, так і метою навчання.

Необхідно враховувати, що у сучасній системі освіти одним з головних компонентів підготовки якісних фахівців є розвиток пізнавальної активності в процесі науково-дослідної роботи, а традиційною формою організації наукової студентської роботи, яка припускає і самостійну роботу, є студентські наукові гуртки.

Робота в наукових гуртках допомагає студентам розвиватися і розкривати свій потенціал, досягати успіху і професійного зростання. Більшість студентів, які беруть участь у наукових гуртках, виділяють такі мотиви своєї діяльності: пізнавальний інтерес і прагнення до самореалізації. Пізнавальний інтерес у даному випадку допомагає саморозвитку, оскільки, займаючись у науковому гуртку, студент освоює нові сфери в дослідницькому і творчому житті, а також незвичні для себе галузі знань.

Самостійна робота в студентських наукових гуртках передбачає:

- виконання індивідуальних наукових досліджень під керівництвом наукового керівника;
- участь у наукових семінарах, конференціях, конкурсах, олімпіадах за дисциплінами і напрямками;
- участь студентів у госпдоговірних наукових дослідженнях.

Важливість самостійної роботи студентів у наукових гуртках розкривається у їхній меті та завданнях.

Наприклад, метою організації економічного наукового гуртка студентів є розвиток економічного мислення, навчання самостійно набувати, засвоювати і застосовувати економічні знання, вироблення активної життєвої позиції по відношенню до економічних процесів, що відбуваються у суспільстві, використання творчого потенціалу студентів для вирішення актуальних проблем.

Завданнями такого гуртка є:

- сприяння формуванню інтересу до вивчення економічних дисциплін;
- пошук і підтримка талановитих студентів, що цікавляться наукою;
- глибше вивчення теоретичного матеріалу;
- розширення і поглиблення знань, умінь і навичок, отриманих на лекційному і практичному заняттях;
- формування навичок науково-дослідної діяльності;
- забезпечення міждисциплінарних зв'язків;
- виховання творчого відношення до майбутньої професії;
- підвищення професійного рівня підготовки;
- виховання потреби і формування уміння постійно удосконалювати свої знання.

Ефективна організація самостійної роботи в студентських наукових гуртках дозволяє студентам реалізувати свій творчий потенціал, набути

навичок ораторського мистецтва і самопрезентації, роботи в науковому колективі, написанні статей і підготовки наукових доповідей. В результаті отримуємо підвищення професійного рівня знань студентів.

А. В. Толстова

РОЗВИТОК САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Соціально-економічні зміни в країні, інформатизація суспільства, а також вимоги до навчально-виховного процесу у вищій школі, пов'язані з інтеграцією України до європейського освітнього простору, обумовлюють необхідність модернізації сучасної вищої освіти країни шляхом впровадження інноваційних підходів до професійної підготовки студентів у закладах вищої освіти.

Основними напрямками вдосконалення підготовки студентів повинні стати: розвиток творчих здібностей, активності і самостійності студентів; забезпечення держави кваліфікованими, ініціативними кадрами, які будуть мати ґрунтовну теоретичну й практичну підготовку зі спеціальності, зможуть самостійно вирішувати професійно важливі проблеми; формування у студентів прагнення до неперервної самоосвіти, здатної постійно оновлювати наукові знання і вміння, швидко адаптуватися до змін і коригувати професійну діяльність.

У таких умовах основним завданням є розвиток самоосвітньої компетенції студентів. Самоосвітню компетентність студентів слід розглядати як інтегровану якість особистості, що характеризується наявністю структурованих професійних знань, умінь і навичок, мотивів, інтересу до самовдосконалення досвіду, самостійної підготовки, ціннісних орієнтацій, які надають їй змогу успішно вирішувати питання власної самореалізації, самовиховання, саморозвитку.

Самоосвітня компетентність включає: здатність до самонавчання, розробку власних прийомів самоосвіти; відповідальність за рівень власної самоосвітньої діяльності; гнучкість застосування знань, умінь, навичок в умовах швидких змін; постійний самоаналіз, самоконтроль за власною діяльністю.

Щоб створити відповідні умови для самоосвіти, самореалізації й саморозвитку студента ЗВО необхідна:

- стійка навчальна мотивація;
- здатність ставити цілі й визначати умови їх досягнення;
- вміння застосовувати знання для вирішення навчальних та професійних завдань;
- здатність до самоконтролю і самооцінки результатів.